

Směnečné rukojemství

Josef Kotásek
Masarykova Univerzita
Právnická fakulta

Kontakt:
kotasek@law.muni.cz

Možnosti zajištění směnečných závazků

- Obecné prostředky
- Specifický instrument směnečného práva - směnečné rukojemství
 - Pojem
 - Vysoká četnost v české praxi
 - Zásadní rozdíly mezi běžným ručením a rukojemstvím
 - Rukojemství vždy jen za zaplacení směnky
 - Možná limitace

Osoby směnečného rukojemství

Aval (avalista, směnečný rukojmí)

- třetí osoba
- i osoba již na směnce podepsaná

Avalát

- osoba, za kterou se aval zaručil
- nelze aval sám za sebe

Prohlášení avala

- Umístění
 - Směnka (líc i rub)
 - Opis (čl. I § 67)
 - Přívěsek (allonge)
- Čas avalování směnky
 - „Nedostatek podpisu výstavce cizí směnky na směnce v době, kdy aval učinil ruk. prohlášení, nemá vliv na existenci směnečného závazku avala. SŠZ ani jiný předpis nestanoví, v jakém pořadí mají být na směnečnou příčiněny jednotlivé údaje či podpisy“ (Rozsudek NS, sp. zn. 29 Cdo 1047/2007)

Obsah prohlášení avala

- Podmínky - nepřípustné
- Možná jen limitace co do sumy
- Podoby prohlášení
 - Úplné rukojemské prohlášení
 - Zkrácené prohlášení
 - Holý aval

Určení osoby avaláta

- Explicitně
- Nevyvratitelnou domněnkou čl. I § 31 IV
„V prohlášení je třeba udat, za koho se
přejímá. Není-li to udáno, platí, že se
přejímá za výstavce. „

Rozdíly v judikatuře zemí „ženevského směnečného systému“

- Směnka cizí na vlastní řad výstavce

Brno, dne 6. ledna 2003
Za tuto směnku zaplaťte Janu Novákovi, Brno, Joštova 8, částku 5.000,-
Euro s úrokem 6% p.a. Platba efektivně.

Thomas Bernhardt
Brno, Úvoz 1, Česká republika

Jan Novák
Brno, Joštova 8, ČR
Jan Novák

Účinky prohlášení rukojmího

- směnečný rukojmí zavázán jako ten, za koho se zaručil
- závazek avala není subsidiární (podpurný)
- akcesorita toliko formální
 - VS Praha, 5 Cmo 11/2002
- aval může uplatnit pouze ty námitky, které se zakládají na jeho vlastních vztazích k majiteli směnky, nikoliv ale na vztazích avaláta k majiteli směnky. Nemůže tedy bez dalšího namítat cokoliv z kauzálních vztahů avaláta k věřiteli
 - VS v Praze sp. zn. 9 Cmo 3/1998
 - NS sp. zn. Rc 32 Cdo 519/1998

Rukojmí jako spotřebitel?

§ 410 o. z.

„mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná“

podepisuje se aval na směnku podepisuje (ve smyslu § 410 o.z. „jinak jedná“)

uzavírá směnečnou smlouvu uzavírá spotřebitel?

Rukojmí jako spotřebitel – Soudní dvůr

- status avala řešil Soudní dvůr, věc vedena pod sp.zn. C-419/11
- žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná Městským soudem v Praze
- spadá avalování blankosměnky vlastní fyzickou osobou, jenž je zároveň jednatelem výstavce směnky – podnikatele a jeho většinovým společníkem, spadá při určování příslušnosti soudu do spotřebitelského režimu dle čl. 15 nařízení Brusel I?

Avalátem z donucení?

- Výstavce podepíše a řádně emituje vlastní směnku utvrzovací s formou na řad. Směnka není avalována, nikdo o tom ani při emisi neuvažuje a není to domluveno ani v budoucnu. Mezi stranami pak dojde ke sporu o kauzu. Remitent proto - ve snaze předejít případným kauzálním námitkám, které mají velkou naději na úspěch - nechá směnku „avalovat“ nastrčenou spřátelenou osobou. Ta nemá k výstavci vůbec žádný poměr, výstavce ji vůbec nezná a s avalováním by nikdy nesouhlasil. Dlužník odmítne směnku zaplatit, při předložení směnky ale zjistí, že na směnce se objevuje aval. Tento nežádoucí aval směnku „vyplatí“, a to buď bez řečí - vždyť přístup judikatury ke kauzálním námitkám z osoby avaláta činí přeci jakoukoliv obranu zbytečnou – anebo sehraje divadlo ve sporu vedeném jen formálně a směřujícím k rychlé prohře. **Jaké je námitkové postavení „avaláta z donucení“?**

Možnosti obrany

